

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย และการรวบรวมข้อมูล

ในบทนี้จะได้เสนอวิธีดำเนินการวิจัย โดยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการ เป็นศึกษานิเทศก์ ของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เขตการศึกษา 9
2. เพื่อศึกษาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อการเป็นศึกษานิเทศก์ ในด้านลักษณะอาชีพ ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ และด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 9 ทั้งหมด 5 จังหวัด คือ ขอนแก่น อุดรธานี เลย หนองคาย และสกลนคร รวมทั้งสิ้น 264 คน (สำรวจเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ.2530) โดยแยกเป็นรายจังหวัด ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรจำแนกตามจังหวัดและขนาดอำเภอ

จังหวัด	ขนาดของอำเภอ			รวม
	ใหญ่มาก และใหญ่	กลาง	เล็กและ เล็กมาก	
ขอนแก่น	52	15	4	71
อุดรธานี	52	18	3	73
เลย	20	15	1	36
หนองคาย	16	15	4	35
สกลนคร	24	21	4	49
รวม	164	84	16	264

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้าง เครื่องมือเป็นมาตรวัดเจตคติในลักษณะมาตราประมาณค่าแบบรวม (Summated Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Rensis Likert)

การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ ทฤษฎี และผลการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเจตคติและการนิเทศการศึกษา และ เครื่องมือวัดเจตคติในลักษณะมาตราประมาณค่าแบบรวม (Summated Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Rensis Likert)

2. กำหนดหัวข้อโครงสร้างของเครื่องมือ ส่วนที่เป็นมาตรวัดเจตคติซึ่งประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ด้านคือ

2.1 ด้านลักษณะอาชีพ ประกอบด้วยเรื่อง ความยกย่องในอาชีพฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความก้าวหน้าในอาชีพ ความสัมพันธ์กับบุคคลและอาชีพอื่น ด้านสวัสดิการและนันทนาการ

2.2 ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ ประกอบด้วยเรื่อง บุคลิกภาพส่วนตัว และบุคลิกภาพทางวิชาการ

2.3 ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ได้แก่ สภาพการปฏิบัติงาน ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน

3. สร้างมาตรวัดเจตคติต่อการเป็นศึกษานิเทศก์ ให้ครอบคลุมเนื้อหา ตามหัวข้อ โครงสร้าง โดยมีลำดับขั้นดังนี้

3.1 สร้างข้อความที่เกี่ยวกับความเชื่อ ความคิดเห็นและความรู้สึกให้ ครอบคลุมตามหัวข้อโครงสร้าง โดยให้มีข้อความ 2 ประเภทคือ ข้อความแสดงเจตคติใน ทางบวก (Positive) และข้อความแสดงเจตคติในทางลบ (Negative)

3.2 ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้น โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา ในเรื่องความถูกต้อง ความครบถ้วนของคุณลักษณะตามหัวข้อของโครงสร้างและความเหมาะสม ของภาษาที่สื่อความหมายในลักษณะการวัดเจตคติ ตลอดจนลักษณะการตอบให้สอดคล้องกับ ข้อความที่สร้างขึ้น

3.3 ส่งเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิเทศการศึกษา และจิตวิทยาจำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง ความครอบคลุมเนื้อหา ตลอดจนความ คิดเห็นและข้อเสนอแนะ

เครื่องมือที่สร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบ โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การฝึกอบรมเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง และ ขนาดของอำเภอ ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบ (Check-list)

ตอนที่ 2 เจตคติต่อการเป็นศึกษานิเทศก์ ลักษณะเครื่องมือเป็นมาตร วัดเจตคติในลักษณะมาตราประมาณค่าแบบรวม (Summated Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Rensis Likert) โดยแบ่งระดับเจตคติออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เครื่องมือตอนนี้องค์การวัด เจตคติต่อการเป็นศึกษานิเทศก์ 3 ด้าน จำนวน 102 ข้อ ดังนี้

1. ด้านลักษณะอาชีพ จำนวน 36 ข้อ
2. ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ จำนวน 37 ข้อ
3. ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน จำนวน 29 ข้อ

การทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out)

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือวิจัย จำนวน 50 ฉบับ ไปทดลองใช้กับศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ ในจังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ประชากรจริง เครื่องมือวิจัยที่ส่งไปได้รับกลับคืนมาจำนวน 50 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยมาตรการวัดเจตคติต่อการ เป็นศึกษานิเทศก์มีวิธีการให้คะแนน ดังนี้

ข้อความแสดงเจตคติในทางบวก ให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้นำหนัก	5 คะแนน
ถ้าตอบ	เห็นด้วย	ให้นำหนัก	4 คะแนน
ถ้าตอบ	ไม่แน่ใจ	ให้นำหนัก	3 คะแนน
ถ้าตอบ	ไม่เห็นด้วย	ให้นำหนัก	2 คะแนน
ถ้าตอบ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้นำหนัก	1 คะแนน

ข้อความแสดงเจตคติในทางลบ ให้คะแนนดังนี้

ถ้าตอบ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้นำหนัก	1 คะแนน
ถ้าตอบ	เห็นด้วย	ให้นำหนัก	2 คะแนน
ถ้าตอบ	ไม่แน่ใจ	ให้นำหนัก	3 คะแนน
ถ้าตอบ	ไม่เห็นด้วย	ให้นำหนัก	4 คะแนน
ถ้าตอบ	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้นำหนัก	5 คะแนน

ทำการวิเคราะห์ข้อความ เป็นรายข้อ (Item Analysis) โดยนำมาตรการ เจตคติที่ทดลองใช้นำมาวิเคราะห์ โดยเรียงคะแนนของแต่ละคนจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด แล้วเลือกมา 25 % จากกลุ่มคะแนนสูง และ 25 % จากกลุ่มคะแนนต่ำ วิเคราะห์โดยการ เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำเป็นรายข้อ เพื่อ

คัดเลือกข้อความที่มีความแตกต่างของคะแนนในกลุ่มที่ได้คะแนนสูง และกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำโดยใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{X_H - X_L}{\sqrt{\frac{S_H^2}{n_H} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

X_H, X_L = ค่าเฉลี่ยของคะแนนหรือน้ำหนักของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

S_H^2, S_L^2 = ค่าแปรปรวนของคะแนนหรือน้ำหนักของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

n_H, n_L = จำนวนผู้ตอบในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้คัดเลือกข้อความที่มีค่า t ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 และค่าที่ใกล้เคียง มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อบรรจุในมาตรวัดเจตคติฉบับสมบูรณ์

เครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์

ผู้วิจัยได้นำข้อความที่วิเคราะห์ข้อความแล้ว มาจัดทำ เครื่องมือวิจัยฉบับสมบูรณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ เครื่องมือมีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบ (Check list) มีจำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เจตคติต่อการ เป็นศึกษานิเทศก์ เครื่องมือ เป็นมาตรวัดเจตคติในลักษณะมาตราประมาณค่าแบบรวม (Summated Rating Scale) โดยแบ่ง เจตคติต่อการ เป็นศึกษานิเทศก์ ออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านลักษณะอาชีพ จำนวน 21 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 27.63
2. ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ จำนวน 31 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 40.79
3. ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน จำนวน 24 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 31.58

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ส่ง เครื่องมือวิจัยไปยังกลุ่มประชากรด้วยตนเองโดยประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด แล้วให้ตอบส่งกลับคืนทางไปรษณีย์

เครื่องมือวิจัยที่ส่งไปทั้งสิ้นจำนวน 264 ฉบับ ได้รับคืน 241 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.28 เป็นฉบับสมบูรณ์จำนวน 237 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.77 ของทั้งหมด ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน เครื่องมือวิจัยที่ส่งไปและได้รับกลับคืน

กลุ่มตัวอย่างประชากร จังหวัด	ส่งไป	ได้รับคืน	ร้อยละ	แบบสอบถาม ที่สมบูรณ์	ร้อยละ
อุดรธานี	73	65	89.04	62	95.38
ขอนแก่น	71	70	98.59	69	98.57
เลย	36	33	91.67	33	100.00
หนองคาย	35	26	74.29	26	100.00
สกลนคร	49	47	95.92	47	100.00
รวม	264	241	91.28	237	98.34

การหาค่าความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency)

หาค่าความสอดคล้องภายในโดยนำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบวัด เจตคติของกลุ่มประชากรมาวิเคราะห์โดยวิธีของ ครอนบาค แอลฟา (Cronbach's Alpha) ผลวิเคราะห์ได้ค่าความสอดคล้องภายใน 0.88 และเมื่อหาค่าความสอดคล้องภายในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้ ด้านลักษณะอาชีพ เท่ากับ 0.80 ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ เท่ากับ 0.89 และด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน เท่ากับ 0.81

การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

ผู้วิจัยได้นำข้อความจากมาตรวัดเจตคติต่อการเป็นศึกษานิเทศก์ จำนวน 76 ข้อ มาทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อหาความตรงตามโครงสร้าง ซึ่งสามารถจัดกลุ่มข้อความแต่ละด้านเป็นกลุ่มย่อยดังนี้

ก. ด้านลักษณะอาชีพ ประกอบด้วยกลุ่มข้อความ 6 กลุ่มในเรื่องเกี่ยวกับ

1. ความนิยมยกย่องในอาชีพ
2. ความรับผิดชอบและปริมาณงาน
3. การได้รับการยอมรับจากบุคคลและสังคม
4. ความมั่นคงทางด้าน เศรษฐกิจและสังคม
5. ความมีอิสระในการทำงาน
6. ความก้าวหน้าในอาชีพ

ข. ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ ประกอบด้วยกลุ่มข้อความ 7 กลุ่ม ในเรื่องเกี่ยวกับ

1. ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน
2. ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการปฏิบัติงาน
3. ความมีอุดมการณ์และความน่าเชื่อถือ
4. ความเชื่อมั่นและความสำเร็จ
5. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และความเป็นผู้นำ
6. การควบคุมอารมณ์
7. ทักษะในการปฏิบัติงาน

ค. ด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยกลุ่มข้อความ 7 กลุ่ม ในเรื่องเกี่ยวกับ

1. ผู้บังคับบัญชา
2. เพื่อนร่วมงานที่อายุเท่ากันหรือน้อยกว่า
3. เพื่อนร่วมงานที่อายุสูงกว่า
4. สภาพการปฏิบัติงาน

5. การได้รับการยอมรับในการทำงาน
6. ความยืดหยุ่นในการทำงานของผู้บังคับบัญชา
7. ระบบการทำงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือวิจัยที่มีความสมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วย เครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จ SPSS (Statistical Package for the Social Science) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกเป็น เพศ อายุ สถานภาพสมรส การฝึกอบรม ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง และขนาดของอำเภอ วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับเจตคติต่อการ เป็นศึกษานิเทศก์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการทางสถิติ ดังต่อไปนี้

1. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ของคะแนนเจตคติต่อการ เป็นศึกษานิเทศก์ในแต่ละด้านโดยได้ กำหนดช่วงคะแนน และความหมายของช่วงคะแนนไว้ เพื่อสะดวกในการแปลความหมายเกี่ยวกับ ความเชื่อ ความรู้สึก ความคิดเห็น ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย	4.50 - 5.00	หมายความว่า ระดับ เจตคติดีมาก
ระดับค่าเฉลี่ย	3.50 - 4.49	หมายความว่า ระดับ เจตคติดี
ระดับค่าเฉลี่ย	2.50 - 3.49	หมายความว่า ระดับ เจตคติปานกลาง
ระดับค่าเฉลี่ย	1.50 - 2.49	หมายความว่า ระดับ เจตคติไม่ดี
ระดับค่าเฉลี่ย	1.00 - 1.49	หมายความว่า ระดับ เจตคติไม่ดี เลย

2. หาค่าส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน (S D) ของคะแนนเจตคติต่อการ เป็นศึกษานิเทศก์ ในแต่ละด้าน

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของเจตคติต่อการ เป็นศึกษานิเทศก์ ในแต่ละด้าน โดย จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส การฝึกอบรมระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง และขนาดของ อำเภอ วิเคราะห์โดยใช้ค่า t-test และ F-test และถ้าพบว่ามี ความแตกต่าง จะทดสอบ เป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของ เทฟเฟ่ (Scheffe's S-Method)

4. หาค่าสหสัมพันธ์ของเจตคติต่อการเป็นศึกษานิเทศก์ ระหว่างด้านลักษณะอาชีพ ด้านบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ และด้านสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน โดยวิธีของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ดังนี้

.91 - 1.00	หมายถึง มีความสัมพันธ์แบบสอดคล้องกันอย่างสมบูรณ์
.71 - .90	หมายถึง มีความสัมพันธ์แบบสอดคล้องในระดับสูง
.51 - .70	หมายถึง มีความสัมพันธ์แบบสอดคล้องในระดับปานกลาง
.00 - .30	หมายถึง มีความสัมพันธ์แบบสอดคล้องในระดับต่ำ

ประคอง กรรณสูตร (2529: 158)